

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga št. 78.180,
Vina št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: naša mesečno Din 25.—
za iznositev Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponovl. 2582).
Celje, Kocenova ul. 2. Tel. št. 104.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglaš po
tarifu.

Državno predsedstvo JRKD

V nedeljo izvoljeni glavni odbor stranke se je včeraj konstituiral — Za glavnega tajnika je zopet izvoljen minister dr. Albert Kramer

Beograd, 8. avgusta. p. V ministrski sobi Narodne skupščine se je danes sestalo novo izvoljeno predsedstvo JRKD. Na svoji prvi seji, na kateri se je konstituiralo ter izvolilo predsednika, podpredsednika in generalnega tajnika. So glasno so bili izvoljeni za predsednika JRKD bivši minister Nikola Uzunović, za podpredsednika bivši ministri predsednik dr. Voja Marinković, ministri Boža Maksimović in Juraj Dementović ter bivši minister župnik Pavao Matica, za generalnega tajnika stranke pa minister dr. Albert Kramer. Prihodnja seja predsedstva stranke

se bo vršila jutri dopoldne ob 11. Predsedstvo bo jutri začelo razpravljati o aktualnih strankinih zadevah, predvsem o izpolnitvi strankine organizacije v posameznih banovinah.

S konstituiranjem strankinega predsedstva je izvršena celotna organizacija stranke, ki bo sedaj začela še z večjo sistematičnostjo delovati in zbirati pod svoje okrilje vse, ki hočejo pošteno in iskreno sodelovati pri izvajanju velikega jugoslovenskega programa, zlasti pa z delom in nasveti pripomoči k čimprejšnji konsolidaciji gospodarskih in socialnih prilik v državi.

Velike patriotične svečanosti na Francoskem

Posvetitev kostnice z ostanki 400.000 padlih vojakov — Proslava združitve Bretagne s Francijo — Herostratski zločin

Pariz, 8. avgusta. AA. Predsednik republike Albert Lebrun, ki se je v vojni udeležil slovitih verdenskih bitk, kot poveljnik eskadrona in čigar ime je pod št. 46.965 zapisano v zlati knjigi, ki se hrani v verdenskem »Spomeniku zmage«, se je včeraj udeležil posvetitve douaumnoske kostnice. Pri tej priložnosti je Lebrun imel govor, v katerem je med drugim dejal, da bo tudi ta kostnica, ki hrani spomin na 400.000 padlih junakov, morala v vsakem človeku zbuditi grozo pred vojno prav tako, kakor kostnica, ki jo je pred nekaj dnevi s predstavnikom Anglije posvetil v Thiepvalu v spomin na 75.000 angleških oficirjev in vojakov, padlih na Sommi.

Po posvetitvi kostnice je Lebrun v douaumnoski trdnjavi odkril ploščo v spomin na 24. oktober 1916, ko so francoske čete zmagale v strašni verdenski bitki. Vsem tem svečanostim je med drugim prisostvoval tudi jugoslovanski vojni ataše v Parizu, general Nenadović.

Po svečanostih v Douaumontu je Lebrun odšel v svojo rodno vas Mersy l'Orge, kjer bo nekaj časa ostal na oddihu. Vas, v kateri je Lebrun doma, so Nemci v svetovni vojni zavzeli že prve tedne jeseni l. 1914. Vannes, 8. avgusta. AA. Včeraj ob 9. dopoldne je prisel pred predsednik vlade in zunanji minister Herriot, ki se je udeležil v imenu vlade proslave 40letnice združitve Bretagne s Francijo. Mnogiča mu je priredila navdušen sprejem.

Predsednik vlade je v spremstvu vsega prebivalstva in med neprestanim vzklikanjem odšel v prefekturo, kjer so se zbrali vsi krajevni civilni in vojaški odličniki.

Po zahvali župana za čast, ki jo je izkazal s svojim prihodom ne samo Vannesu, nego vsej Bretanji, je predsednik vlade v odgovoru na kratko omenil slavno zgodovino dežele, potem pa se spomnil 240.000 junakov, ki jih je Bretagna žrtvovala v svetovni vojni. Za njim je prefekt Leroy ožigolal van-

dalstvo, ki so ga neznani zločinci izvršili včeraj v Rennesu. Takega zločina, je rekel prefekt, so zmogli le blazni ljudje, kakaj Bretagna je neločljivo vezana s Francijo in republiko.

Tudi župan mesta Rennesa je v svojem govoru odločno obsodil vandalstvo, ki ga je doživelo njegovo mesto, in poudaril velik ljubez, ki veže Bretagno s Francijo.

Predsednik vlade Herriot se je zahvalil prefektu in županu in izjavil, da je renneski zločin blazen akt neodgovornih ljudi. Bretagna in Francija sta združeni štiri stoletja in nihče nima pravice, rušiti zveze, ki jo je zapečatila in posvetila kri tolikih mučnikov.

Nato je stopil predsednik vlade, obdan z bretonskimi kraljicami na balkon mestne hiše in opazoval sprejem narodnih moč, ki so defilirale mimo magistrata.

Po končanem sprejemu je predsednik vlade v spremstvu civilnih in vojaških odličnikov položil na spomenik v vojni padlih prebivalcev Vannesa cvetlice, ki so mu jih poklonili otroci ob prihodu v Vannes.

Pariz, 8. avgusta. AA. Včeraj okrog 6. zjutraj se je pripetila v Rennesu eksplozija, ki je napravila veliko škodo. Zločinci so razstrelili bronasti spomenik, ki je predstavljal združitve Bretagne in Francije v letu 1491. Spomenik je bil delo znanega kiparja Boucheta. Eksplozija je vrzla spomenik daleč od postavke, da se je razbil. Na poslopju občinske urada in na gledališču so zaradi silne eksplozije popokale vse šipe. Na sredo fasada in notranost zgodovinske občinske hiše, ki so jo zgradili l. 1740., nista bili poškodovani.

Ko so Herriotu v Vannesu povedali o atentatu v Rennesu, je izjavil, da gre očitno za delo peščice blaznih ljudi, boji pa se, da ne bodo tega incidenta zlonamerno izrabili nekateri izmuznaki listi, ki vedno budno pazijo na to, kako bi sejali seme razdora.

Nesoglasja v avstrijskem Heimatbloku

Dunaj, 8. avgusta. g. V vrstah Heimatbloka se srdito nadaljuje boj proti lausnanski pogodbi. Vsa desorientacija in razkosnost gube pokreta se zrcali v tem, da vodstva posameznih okrožij Heimatschutz na morejso priti do enotnega postopanja v tem vprašanju. Zveza Heimatschutz na Koroskem je slej ko prej strnjena za Starhembergom in zagovarja lausnansko pogodbo. Zato je pozvala koroskega poslanca Heimatbloka, Ebnerja, naj takoj izpremeni svoje stališče glede lausnanske pogodbe ali pa odloži mandat. Stajerska skupina Heimatbloka je nasprotno odločno zoper lausnansko pogodbo in je izrekla poslancu Ebnerju zahvalo za njegovo postopanje in podpiranje intransigentnega stališča, ki ga je zoper pogodbo zavzel njihov poslanec Heinzl. V teh okoliščinah je seveda usoda lausnanske pogodbe še zelo dvomljiva. Predsedstvo Heimatbloka bo o pogodbi razpravljalo šele v sredo, torej istega dne, ko bo v parlamentu odločeno, kdaj se bo vršilo drugo in tretje čitanje pogodbe.

Italijansko posojilo Turčiji

Pariz, 8. avgusta. č. Po vesteh francoskih listov iz Rima so se pričela pogajanja med Italijo in Turčijo o posojilu. Načelno je bil dosežen sporazum, da bo Italija posodila Turčiji določeno vsoto za njeve investicije. O tem posojilu so se pričeli pogajati že pred tedni, ko sta turški ministri predsednik Ismet paša in zunanji minister Tefvik Ruđi bej bila v Rimu. Sedanja pogajanja se tičejo predvsem podrobnosti.

Zvišanje cen bombazu

New York, 8. avgusta. č. Ameriški interesenti za bombaž so sestavili gigantski načrt, da bi spravili v promet zaloge bombaža pri »Farmer Boardu« in obenem dvignili cene tega blaga. Pri tem računajo na podporo bank in zavoda Reconstruction Financial Corporation. Prevzeti hočejo vse zaloge bombaža, ki jih je 3 milijone bal v vrednosti 900 milijonov dolarjev. Da bi to količino blaga spravili v predelnice in tkalnice, so se vršila pogajanja, ki so se običajno zaključila s sporazumom, ker so se težaji bombaža na newyorški borzi in neworleanski borzi dvignili.

Evropsko sodelovanje

London, 8. avgusta. č. Kakor so ugotovili v zunanjem ministrstvu, se je francosko-angleškemu konsultativnemu dogovoru pridružil do sedaj 19 držav.

Tragična smrt čl. znanstvenika

Praga, 8. avgusta. h. V soboto popoldne je prisel v Sadsko, mestce blizu Prage, v skavtsko taborišče edini češkoslovaški član Byrdove ekspedicije na Južni tečaj, dr. Vojtech, ki je nameraval v kratkem oditi na daljše naučno potovanje v Kanado in proti Severnemu tečaju. V skavtsko taborišče so povabili učenjaka, da bi imel nekaj predavanj. Popoldne se je odšel skupno z mladino kopat in se je končno podal tudi v zločljivi čoln, ki ga pa ni znal upravljati. V močnem toku Labe se je čoln prevrnil in dr. Vojtech je utonil. Njegovo truplo so našli šele včeraj popoldne. V znanstvenih krogih so mnogi pričakovali od mladega znanstvenika, dr. Vojtech je bil star šele 31 let in je spisal tudi knjigo o svojem potovanju na Južni tečaj z naslovom: »Kot mornar, kurjač in pasji voditelj v krajih okoli Južnega tečaja«.

Vojna v Južni Ameriki

New York, 8. avgusta. č. Po vesteh iz Perua so paragrafski topničarji zadeli neko bolivijsko letalo, ki je krožilo nad paragrafskimi postojankami. Letalo je padlo na sovražno ozemlje in sta bila pilot in opazovalec ujeta. Bolivijske čete so med tem zavzele nekaj novih postojank v Gran Chacu. Na več krajih je prišlo do novih spopadov.

Newyorški listi poročajo, iz La Paza, da je predsednik Bolivije objavil poslanico, naslovljeno na parlament, v kateri energično protestira proti poizkusom nevtralnih držav, ki se hočejo vmešavati v bolivijske »notranje« zadeve. Predsednik je naglasil v svoji poslanici, da Bolivije nihče ne more prisiliti k opustitvi namere, da komu ne kakršenkoli način uredi spor s Paragvajem.

Buenos Aires, 8. avgusta. s. Države Argentina, Brazilija in Peru so podpisale nevtralnostno pogodbo, v kateri pozivajo Bolivijo in Paragvaj, naj se sporazumeta in ustavita vsako vojaško akcijo.

HITLER KANDIDIRA ZA KANCELARJA

Po pariških vesteh se je po dolgem oklevanju naposled definitivno odločil — Pogajanja za preosnovo vlade stopajo v odločilno fazo

Berlin, 8. avgusta. d. Državni kancelar se je vrnil snoči s svojega oddiha in je za jutri sklical prvo sejo državne vlade po državnozbornih volitvah. Jutri se bo vrnil v Berlin tudi že vojni minister Schleicher, ki je te dni prisostvoval vajam nemške vojne mornarice v Vzhodnem morju. Državni predsednik Hindenburg se bo vrnil iz Vzhodne Prusije v sredo, da bo lahko v četrtek prisostvoval proslavi obletnice proglasisve weimarske ustave.

Na jutrišnji seji se bo državna vlada predvsem bavila z vprašanjem svoje presnove, ker je državni kancelar Papen v glavnem že končal prve razgovore z voditelji posameznih strank. Načelno stališče posameznih strank je znano. Narodni socialisti hočejo sodelovati v novi državni vladi in centrum celo zahteva odločilno udeležbo narodnih socialistov pri odgovornosti za vladno delo. Sedanja državna vlada je pripravljena prepustiti narodnim socialistom del odgovornosti pod pogojem, da ne bi nastala iz predsedniškega kabineta vlada, vezana na posamezne stranke.

Stališče Papenove vlade po nekaterih trditvah pri pogajanjih prihodnjih dni v toliko trdno, ker bi v primeru njihovega neuspeha prišlo brez nadaljnjega do nove razpustitve državnega zbora. Papenova vlada bi v tem primeru podaljšala ustavni šesttedenski rok za razpis novih volitev do sebi primernega časa, ker je mnenja, da bi bile podane okoliščine za zasilni rok, kakor je mogoče po ustavi. Zato ni pričakovati, da bi se narodni socialisti in centrum hoteli odtegniti odgovornosti, ki bi jih zadel v tem primeru.

Pariz, 8. avgusta. AA. Iz Berlina poročajo: Razgovori ob koncu prejšnjega tedna med Hitlerjem in generalom Schleicherjem zbujaajo vtis, da je Hitlerjeva kandidatura za nemškega kancelarja popolnoma resna. Sprva so se za to zavzemali samo Hitlerjevi adjutanti, sedaj pa se je za idejo ogled tudi Hitler sam. Ker je znano, da je Hitler neodločen, dokler kakšna stvar še ni definitivna, zelo energičen pa, kadar gre za izvedbo sprejetega sklepa, je zelo verjetno, da bo Hitler vse storil, da pride v Nemčiji do oblasti.

V ostalem razpolaga Hitler s tehničnim argumentom, da se namreč sedanja vlada ne more obdržati brez podpore narodnih socialistov na oblasti drugače kakor rano s strogo vojaško diktaturo, katere posledice pa je težko napovedovati. Na drugi

strani tudi Hindenburg ne mora s pametnim razlogom odrediti od državnega kriminalne vodje narodnih socialistov. Zahteval bi le, naj ostane Hitler »predsedniški« kancelar, kar pomeni, da se ne bi smel podrediti diktaturi stranke. V teh okoliščinah bi imela Hitlerjeva vlada tudi dosti ministrov nehitlerjevskih strank, tako da bi tudi le-te imele svojo besedo pri vodstvu državnih poslov. Seveda bi vojni ministrstvo obdržal general Schleicher in tudi zunanji minister bi še ostal nadalje Neurath, zato pa bi brez dvoma v vladi ne bilo več Papena.

Odločilni razgovori se bodo vršili v teku tega tedna v Berlinu, kjer se sestanejo glavni voditelji vseh strank ki proslavi obletnice ustave. Gotovo ne bo ena izmed najmanjših ironij sedanje situacije, da se bo obletnica republikanske weimarske ustave slavila pod notranjim ministrom, ki je po mišljenju odkrit monarhist.

Berlin, 8. avgusta. s. Narodno-socialistični »Der Angriff« piše, da narodni socialisti načelno odklanjajo vstop v vlado, v kateri ne bi imeli odločilne besede. Mi odklanjamo, pravi list, brezbarvno vlado strokovnjakov. Če nam ne bodo hoteli priznati vodstva v vladi, imamo samo edini odgovor, brezobziren boj. Nobenega dvoma ni, kdo bo v tem boju zmagač v najkrajšem času. V interetu Nemčije in njenega miru bi bilo želeli, da bi se temu boju po možnosti izognili. Upravičeno upamo, da se bo ta uvidvidno pokazala tudi pri nasprotikih.

Sestanek med Hitlerjem in kronprincem

Berlin, 8. avgusta. č. Komunistični list »Neue Montagszeitung« poroča baše iz zanesljivega vira, da se je bivši prestolonaslednik Wilhelm nedavno mudil v Monakovem, kjer se je sestal z voditelji narodnih socialistov in je imel zlasti dolge razgovore s Hitlerjem.

Politični poboji se nadaljujejo

Berlin, 8. avgusta. d. Napadi narodnih socialistov proti pripadnikom »Reichsbannerja« in komunistom še niso ponehali. V Berlinu je v splošnem sicer mirno, samo

včeraj so razbili izložbena okna na poslovnicih Scheerlovega časopisnega konzerna, v Vzhodni Prusiji pa so se pripetili v soboto in včeraj zopet mnogostopni atentati. Tako so v Lötzenu v soboto zvečer ustrelili narodni socialisti voditelja »Reichsbannerja«, Kotzana, pred uradno tamonjske delavske zveze. V Altoni je eksploziral v javnem parku peklenjski stroj, ki pa k sreči ni ranil nikogar. V Ratiboru je bil izvršen atentat z ročno granato na poslopje centrumovega glasila »Oberschlesische Rundschau«, ki je povzročil veliko škodo. V Bischofsburgu v Vzhodni Prusiji so našli davi razbiti in opustošeni dve židovski trgovini. V Allensteinu so neznanec vrtil bombo v trgovino nekega komuniste. V Waldenburgu v Zgornji Šleziji so razbili teroristi na zgradbi socialno-demokratskega lista štiri velike izložbe. Oddali so nanje več revolverskih strelcev. V Dittersbachu pri Waldenburgu so streljali v stanovanje socialno-demokratskega voditelja. V Heiderdorfu so vrgli v stanovanje nekega člana »Reichsbannerja« ročno granato. Prav tako so vrgli slično granato v stanovanje socialno-demokratskega funkcionarja v Grossiegnitzu. Končno so vrgli granato tudi v stanovanje socialno-demokratskega uradnika v Gollschau. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je gmotna škoda tem večja.

»Montagspost« je objavila vest iz Hamburga, da je bilo v nedeljo v Schleswigu, holsteinu aretiranih mnogo članov narodno-socialističnih napadalnih oddelkov. Aretirani narodni socialistični teroristi so bi li izročeni deloma deželnemu sodišču v Kielu, deloma pa državnemu sodišču v Altoni. Sodijo, da bodo aretirani še drugi narodni socialisti.

Leobschütz, 8. avgusta. s. Blizu Leobschütza v Zgornji Šleziji so našli tajnika »Reichsbannerja« mrtvega. Na njegovem truplu sta bila videti dva strela v glavo in nekaj poškodb z nožem. Smrt je nastopila najbrže v noči na nedeljo. O storilcih ni nobenega sledu.

Lyck, 8. avgusta. s. Davi je bil v Juchtu izvršen atentat na stanovanje mestnega župana. Neznanci so vrgli najprej skozi okno težak kamen, nato pa ročno granato, ki je eksplozivno s strašnim pokom. Na srečo je povzročila samo stvarno škodo. Župan je vendar tamkajšnje narodno-socialistične napadalne organizacije.

Svečan sprejem čikaškega župana v domovini

Čikaški župan Čermak je obiskal svojo staro domovino, kjer so mu priredili velike pozdravne ovacije

Praga, 8. avgusta. sh. Zvečer ob 18. je prisel čikaški župan Anton Čermak s svojim spremstvom v devetih avtomobilih iz Karlovih Varov v Pragi. Ze med vožnjo so Čermaka v raznih krajih živahno pozdravljali, posebno slovesen je pa bil sprejem v njegovem rojstnem mestu Kladnu. Tudi ob prihodu v Prago se je morala odpraviti dvakrat ustaviti zaradi pozdravnih nagovorov. Med drugimi je Čermaka pozdravil tudi namestnik praškega župana Haderbolec, njegov mladostni prijatelj, kot zvestega sina stare češke domovine in kot župana enega izmed največjih svetovnih mest. Na praških ulicah se je k sprejemu čikaškega

župana zbrala ogromna množica. Z balkona hotela »Sroubek« na Vaclavskem trgu, kjer se je nastanil, je imel župan Čermak nagovor na množico. Ko se je pojavil na balkonu, so zadoneli fanfare. Zvečer je Čermak govoril po čikaškovskem radiju.

V Kladnu je čikaški župan imel daljšo konferenco s češkoslovaškim trgovskim ministrom Matouškom o udeležbi češkoslovaške republike na svetovni razstavi »Stoletni napredka« v Chicagu. Minister Matoušek je obljubil, da bo vlada stonila vse za omogočenje udeležbe Češkoslovaške na tej svetovni prireditvi.

Nove vesti z olimpijade

Los Angeles, 8. avgusta. g. Včerajšnja nedelja na olimpijadi je prinesla zopet odlične rezultate in zopet je bilo postavljenih več novih olimpijskih in svetovnih rekordov.

V stafeti 4 krat 100 m za dame je zmagala Amerika v 47 sekundah, kar je nov svetovni rekord. Za njo so se uvrstile stafete Kanade, Anglije, Holandske, Japonske in Nemčije.

Prav tako je bil dosežen nov svetovni rekord v stafeti 4 krat 100 m za gospe, v kateri je zmagala ameriška stafeta v 40 sekundah, dasi je nastopila brez najhitrejših tekačev Tolana in Metcalfeja. Nemška stafeta je kot druga zaostala le za 4 in pol metra. Tretja je bila Italija, četrta Kanada, peta Japonska in zadnja Anglija.

Amerika je slavila zmago v stafeti 4 X 400 m za gospe, in sicer z novim svetovnim rekordom 3:08.2, nad Anglijo, ki je zaostala za 10 m. Za njo so prišle v cilj šafete Nemčije, Japonske in Italije.

V skoku v daljino za dame je postavila Američanka Shiley z 1.66 m nov svetovni rekord. Njena rojakinja in trikratna svetovna rekordarka Didrickson je ostala druga samo z enim centimetrom razlike. Tretja je bila Dawos (Kanada), za njo Gesholt (Holandska), Clarke (Južna Afrika) in Rogers (Amerika).

V maratonskem teku je zmagal Argentinac Zaballa v novem olimpijskem rekordnem času 2:31.36 pred Angležem Perryjem z 2:31:55 in Fincom Toivonenom z 2:32:12. Maratonskemu teku je prisostvovalo v špallju do 100.000 gledalcev. Do prvih 20 km je vodil Zaballa, pozneje ga je prehitel Finec Virtanen, ki pa se ni mogel držati. Pri 35 km je vodil Anglež Wight pred Zaballo in Toivonenom. V zadnjem delu proge si je nato Anglež Perry brezumno prizadeval, da bi prehitel Zaballo, tako da je prišel na cilj zelo oslabljen. Zmagovalec Zaballa, ki je tekel ves čas v krasnem stilu je bil na cilju v razmeroma dobri kondiciji. Tudi Toivonenom Tsuda in Klin, ki so zasedli mesta za Perryjem, so bili skoraj onemogli in jih je bilo treba odnesti.

V cvalu na 100 m je zmagal Japonec Mizaki pred svojim rojakom Karvashjem in Američanom Schwartzom v času 58.2.

Otvoritev velikega kanala v Kanadi

New York, 8. avgusta. č. Včeraj so otvorili nov veliki vodni kanal Wellart, ki spaja jezera Erion, Erie in Ontario. Gradnja tega preliva je stala 130 milijonov dolarjev. Kanal je otvoril generalni guverner Kanade, Besborough. Otvoritvi so prisostvovali kanadski ministri predsednik Bennet in vsi delegati Anglije in dominijonov, ki so zbrani na imperijski konferenci v Ottawi.

Nemški premog za Irsko

London, 8. avgusta. s. Irška je sklenila s premogovniki na Westfalskem pogodbo za dobavo premoga, da bi bila popolnoma neodvisna od dobave angleškega premoga. Prvo pošiljko nemškega premoga so že včeraj izkrcali v Dublinu.

Ustanovitev vojaške stranke v Grčiji

Atene, 8. avgusta. Generala Otanajos in Plastiras sta, kakor javljajo listi ustanovila vojaško stranko, ki naj bi s državnim prevratom preprečila za jesen določene volitve. Vlada je napovedala, da bo od predsednika republike zahtevala energetične ukrepe za preprečenje prevrata. Vlada bo na vsak način storila vse, da se bodo volitve izvedle ob določenem roku in v popolni svobodi brez vpliva ob leve ali desne.

Poset kraljice na Dunaju

Beograd, 8. avgusta. M. NI. Vel. kraljica Marija se je odpeljala z avtomobilom v Mödling pri Dunaju, da obišče svojo mater rumunsko kraljico Marijo in princoso Heano, ki sta nastanjena v vili bivšega nadvojvode Antona Habsburškega. Jugoslovenska kraljica se je nastanila v bližnji vili.

Imenovanja notarjev

Beograd, 8. avgusta. p. Z odlokom ministrstva pravde so postavljeni za notarje: v Lj-tiji dr. Ivan Grašič, dosedaj notar v Kranjski gori, v Višnji gori dr. Beno Pehani, dosedaj notarski kandidat istotam, v Kranjski gori pa dr. Karol Gajšek, notarski kandidat v Konjicah.

Napredovanja in premestitve v državni službi

Beograd, 8. avgusta. p. S kraljevim ukazom so napredovali v višje položaje skupino Dragotin Kveder, upravitelji meščanske šole v Ptuj, Josip Poljanec, učitelj meščanske šole v Mariboru, Anton Smerdel, učitelj meščanske šole v Ljubljani, Josip Prijatelj, učitelj meščanske šole v Ormožu, Avgusta Santelj, učiteljica meščanske šole v Mariboru, nadalje uradniki podružnice Poštne hranilnice v Ljubljani Zdenko Premou, Milan Dic, Martin Grgrinc, Marija Babšek, Terezija Kačan, Nada Nedeljković, Ana Lesjak, Franja Gričar, Marija Mozetič in Josipina Šneler.

Premešeni so uradniki poštne direkcije v Ljubljani Fran Šalehar k pošti Ljubljana II., uradnik poštne direkcije v Ljubljani Josip Štrukelj k poštni direkciji vardarske banovine v Skoplju in poštni uradnik Josip Campa iz Ljubljane k pošti Novi Sad I.

Nadalje so premešeni vlakovodja Ivan Steblovnik s postaje Otiški vrh v Celje, prometnik Ivan Pavlin s Fale v Ruše, postajaščelnik Aleksander Brekvar iz Save v Polzelo-Braslovce, prometnik Rudolf Robič iz Birčne vasi v Novo mesto, prometnik Fran Trojar iz Gradca (Bela Kraina) v Kraljevec—Prelog ter poštni uradnici Meta Gostinčar in Marija Zor iz Ljubljane I k pošti Rogaska Slatina.

Napredovanja učiteljev in učiteljic

Beograd, 8. avgusta. p. Z odlokom ministrstva prosvete so imenovani za učitelje in učiteljice v IX. položajni skupini naslednji učitelji-pripravniki: Ivan Babnik pri Sv. Benediktu, Elizabeta Ditz v Dolnji vasi, Stanislava Cvar v Kranjski, Roza Perčič pri Sv. Rupertu, Dragotina Langof v Dolnji Slaveči, Viktor Mokorel na Breznici, Ivana Dovnik v Andrejevčih, Pavla Kosmač v Lučah, Leandra Sabati v šmartnem pri Kranju in štefanija Majhen v Mali Nedelji. V VII. položajni skupini so napredovali: Janko Horvat v Kaplici, Otiha Čuše pri Sv. Križu pri Mariboru, Marta Bušen pri Sv. Križu pri Mariboru, Maska Furd v Zavidnem, Olga Moder v St. Janzu pri Dravogradu, Marija Peterlin v Stranjah in Franjo Rus v Radovljici.

Naši kraji in ljudje

Odločeni so rozi kratki dnevi...

Z globokim sočustvovanjem je Ljubljana spremljala prerano umrlo edino hčerko divizionarja na njeni zadnji poti

Ljubljana, 8. avgusta.

Na hčerki-edinki komandanta dravske divizijske oblasti g. generala Bogoljuba Ilića se je žal obistnila Prešernova elegična tožba: Odločeni so rozi kratki dnevi, ko pride nanjo pomladanska slana, al' v cvetju jo zapadejo megovi... To cvetoče, komaj dvajset pomladi broječe življenje gđ. Radmile je pred tednom dni zajel prehlad — in že je bila odveč vsa nežna skrb in ljubezen roditeljev, pomagati tudi ni mogla preizkušena zdravniška veda. Vnetje možganske mrene je zahtevalo za žrtev toliko obetajoče mlado življenje. Kakor smo kratko beležili v ponedeljskem »Jutru«, je gđ. Radmila Ilićeva umrla v nedeljo zvečer ob 20.15, v miru rešena trpljenja zadnjih dni.

Bila je studentka prava na beograjski univerzi, odlikoval jo je bister talent, s vzorno marljivostjo je izpolnjevala dolžnosti svojega študija in si obenem vsestransko širila obzorje. Navdušena za vse lepo in plemenito je iskala harmonije v smotre izpopolnjevanju. Bila je tudi navdušena Sokolica. S pravo otroško radostjo se je iz Beograda vselej vračala v krog svoje družine, v Ljubljano, kjer so jo zaradi prirojene ljubeznivosti spoštovali vsi znanci. Zato pa je tudi tragična, povsem nepričakovana novica o njeni prerani smrti vzbudila splošno, iskreno pomilovanje, kar je vidno tolmačila častna udeležba pri pogrebu.

Ležala je na mrtvaškem odru v pravoslavni kapelici v vojašnici Vojvode Mišića. Tja so se danes ves dan hodile poslavljati gruča Ljubljancev. Okrog krste in pod modrim baldahinom se je kopilo ogromno svežega cvetja, med katerim so prevladovala prekrasne bele lilije.

Ob 16.30 se je zbrala pred kapelo res ogromna množica občinstva z oficirji in vojaštvom, da pospremi nepozabno Cici na

zadnji poti. Žalne obrede je opravil prota g. Djordje Budimir ob asistenci celjskega paroha Čudića. Že pri cerkvenem opravilu ni ostalo suho nobeno oko, vsi prisotni so klonili v nemi žalosti. Svečnikom je odpeval cerkveni zbor. Krsto so prenesli v voz oficirji, nakar se je razvil na Taboru močnejši žalni sprevod. Sprejati sta nosila vojaka črn in bel lesen križ s šopkom cvetlic in napisom: »Radmila«. Takoj za križema je korakala vojaška godba, ki je nenehoma igrala žalne koračnice. Sledil je moštanski Sokol s praporom in zastopniki SKJ ter posameznih ljubljanskih društev. Naradniki so nosili 25 težkih vencev s prekrasnimi vpletenimi cveticami in širokimi napisnimi trakovi. Pogled na vence je bil ganljiv in osvajač. Poklonile so jih razne ljubljanske obitelji in pa oficirske in vojaške skupine. Med njimi je bil posebno lep vене Društva ruskih oficirjev, dalje oficirjev ljubljanskega vojnega okruha, oficirjev planinskega pešpolka, oficirjev dravske divizijske komande, pionirskega odreda, 40. pešpolka Triglavskega, oficirjev mariiborske garnizije, oficirjev intendantskega skladišča ter ljubljanskega župana.

Nosilec vencev so sledili pevci, ki so spotoma peli globoko občutene žalostinke, nato pa svečenika z asistenco. Sledil je voz s krsto, za katero sta stopala potra roditaja s najbližjim sorodstvom in zaročencem pokojnice. Sledili so vsi ugledni predstavniki tako gg. ban dr. Drago Marušič in podban dr. Otmar Pirkmajer, župan dr. Dinko Puc z nekaterimi zastopniki občinskega sveta, predsednik komisija »Jutra« načelnik Adolf Ribnikar, predsednik Maloženski družbe in občinski svetnik dr. Fetič, starosta JGZ Josip Turk, predsednik Zdravniške zbornice dr. Rus, upravnik policije Veloslav Keršovan s poveljnikom straže Grilom ter številni zastopniki raznih društev, korporacij in institucij. Sledile so dolge vrste oficirjev s komandantom mesta generalom Dragomir Popovićem na čelu. V sprevodu so korakale nato še dolge vrste Ljubljancev in zlasti mnogo narodnega ženstva.

Žalni sprevod je krenil po Vidovdanci cesti in zavil nato v Komenskoga ulico ter dalje v Tavčarjevo ulico in nato po Miklošičevi cesti proti klozdvoru. Vse povsod je tvorilo občinstvo gost špalir. Na klozdvoru so prenesli oficirji krsto v poseben vagon, kjer so se tužnih src poslovili od ljubljene Radmile Cice stari majki Anka Pirkmajerjeva in Julija Ilićeva, roditelja divizionar Bogoljub C. Ilić in Velinka Vili Ilićeva ter zaročenec poročnik Dragan Lučić z ostalim sorodstvom. In po tem bridkem slovesu je nesrečna mladenka nastopila pot v Beograd, kjer bo počivala v rodbinski grobnici. V Ljubljani pa bo še dolgo živel svetel in trpek spomin na Radmilo Ilićeva.

Ptujska gimnazija in Dijaški dom ostaneta

Ohranjeni bodo višji razredi, za Dijaški dom je izvoljen nov kuratorji Pomen ptujske gimnazije za narodno prosveto — Najnižja oskrbnina v Dijaškem domu

Ptuj, 7. avgusta.

Obstanek ptujske višje gimnazije je zagotovljen po petkovi izredni občinski seji, na kateri je poročal g. župan Jerše, da je od merodajnih činiteljev prejel zagotovilo, da bodo ohranjeni višji razredi gimnazije kakor tudi Dijaški dom. Izvoljen je bil kuratorji Dijaškega doma, ki ga tvorijo gg. župan Jerše, Ladislav, Čuček Franc, Cvikel Ivan, dr. Fermevc Ivan, dr. Salamon Franjo, Fras Ferdo in dr. Josip Komljanec. Da ni moglo biti drugače, kakor da ostane zavod popoln, o tem nas uverja kratko razmišljanje o zgodovinskem značaju in zemljepisnem položaju ptujske gimnazije.

Za Ptujsko polje, Haloze in del Sloven-skih goric je ptujska gimnazija v pogledu izobraževanja največjega pomena. Koliko nadarjenih mladenčev iz teh krajev ne bi nikdar videlo srednje šole, če je ne bi imeli v domačem središču. V Ptuju. To so Ptujski spoznali že v 70 letih preteklega stoletja ter so šli na delo za ustanovitev gimnazije. Njihov trud je bil v petih letih kronan s uspehom: 1896. leta so dobili deželno gimnazijo, ki pa je bila samo nižja. Veliko število vpisanih učencev je takoj dokazalo, da je bilo edino prav, da so Ptujski dobili svoj zavod. Toda le prekmalu so spoznali, da nižja gimnazija ne zado-stuje in so prosili za višje razrede. To delo pa ni bilo tako lahko. Celih 30 let so se trudili, dokler se jim ni posrečilo, da so s šolskim letom 1898-99 dobili 5. razred in potem postopno celo gimnazijo. In tako je popolna gimnazija v Ptuju potem še 33 let nudila izobrazbo domačim dijakom in po njih vsej prostorni okolici. Ob 60-letnici je gimnazija zadela izredna čast, da je bila imenovana po Nj. Vel. kraljeviču Andreju. S koncem preteklega šolskega leta je pa bila gimnazija spet reducirana na stanje, na katerem se je nahajala ob koncu preteklega stoletja. Ko so pristojni činitelji razmišljali o teh dejstvih ter si stavili pred oči, kaj bi pomenil Ptuj brez popolne gimnazije, so uvideli, da za popolno gimnazijo v Ptuju ne govori samo lepa zgodovina in najvišje priznanje, ampak tudi stvarna potreba. Število dijakov je z malimi presledki stalno rastle. Leta 1918 jih je bilo 184, letos pa že 371; število se je torej v teh par let več kot podvojilo. Če upoštevamo dejstvo, da je pretežna večina teh dijakov domačinov, potem smemo gimnazijo samo čestitati k tolikemu porastu, ki je dokazal, da je ptujska gimnazija za okolico kulturno-življenjskega pomena.

Poleg tega direktnega argumenta naj podamo še enega indirektnega. Ko Ptujski v preteklem stoletju niso dosegli popolne gimnazije in so se v 90 letih otvorili slovenske vzporednice v Celju in Mariboru, so začeli dijaki zapuščati ptujsko gimnazijo in v stajistika, lepo se razvijajočega zavoda je izkazovala precejšnjo nazadovanje. Ali ni več ko verjetno, da bi se sedaj zgodilo isto, če bi v Ptuju ohranili samo nižjo gimnazijo? Res je, da starši najraje držijo otroka doma, ali vsaj v čim bližje doma, in da vedo, da sta individualni pouk in vzgoja najuspešnejša na manjših zavodih; če bi pa otrok moral časoma premenjati zavod

in izobraževalno in vzgojno okolje, bosta bržkone premogli oče in mati poskrbela otroku šolanje že v prvih razredih na zavodu, kjer bo mogel študije tudi končati. In tako bi bilo povsem prirodnost, da bi za višjo gimnazijo izgubili še nižjo in bi bil Ptuj lepega dne brez vsakega srednješolskega razreda.

Vse to velja v precejšnji meri tudi za Dijaški dom, ki je v upravi povsem ločen od gimnazije, katerega poslopje pa meji na gimnazijsko stavbo. Dandanes so starši tako zelo prevzeti s skrbmi za obstoj, da jim pri najboljši volji ne ostane dovolj časa in potrpežljivosti za vzgojo mladine, ki jim je zelo pri srcu. In zato je gotovo srčna želja vseh staršev, da pridejo njihovi otroci v dobi izobraževanja in dozorevanja pod smotorno vodstvo pedagoških moči. Žal ni to vsakemu mogoče, kdor pa le kako premore, bo brez dvoma žrtvoval vsoto, ki se bo v otrokov prid najbolj obrestovala. Pristojni činitelji so zagotovili nadaljnji obstoj zavoda, ki ima na razpolago vse, kar je potrebno za harmonično vzgojo mladine. Tudi je letni prispevek znižan na 6000 dinarjev, nižje ni bilo mogoče seči, ker bi sicer trpela vzgoja in oskrba v kvalitativnem pogledu. Za otroke, naš ponos, pa pravijo, da je najboljše komaj dosti dobro. — Notranja ureditev Dijaškega doma v Ptuju je opremljena z vsem potrebnim komfortom, ki je možen v internatih.

Ob grobu senatorja dr. Vlade Andrića

Sarajevo, 8. avgusta.

V nedeljo popoldne je bil z velikimi častmi izvršen pogreb prerano umrlega zaslužnega narodnjaka, senatorja dr. Vlade Andrića. Telo pokojnika, ki je, kakor smo poročali, umrl zaradi srčne kapi v železniškem vagonu med postajama Kremne in Užice, je bilo prepeljano domov v Sarajevo, kjer je pokojni senator stanoval pri svoji iskreno ljubljani materi. Pogreba so se udeležili zastopniki senata in predstavniki oblasti, okrog katerih se je zbrala velika množica meščanstva, ki je že prve vesti o nenadni smrti svojega zaslužnega rojaka sprejela s presenečenjem in obžalovanjem. Od doma pa do groba je spremljala sarajevsko prebivalstvo ostanke blagega, zaslužnega pokojnika in mu tako izkazalo svoje spoštovanje. Iz mrtvaškega voza do groba so prenesli krsto tovariši senatorji, za njo pa je korakal v prvi vrsti zastopnik Nj. Vel. kralja armijski poveljnik g. general Belić. Tovariši v slovo je izpregovoril senator g. Milutin Popović, ki je naglašal zlasti pokojnikovo širokogrudnost in trdno vero v bodočnost jugoslovenskih rodov.

Dr. Vlado Andrić se je rodil v Zasedu v trebinjskem okraju leta 1882. Srednješolske študije je dovršil v Mostaru in Sarajevu, pravniške pa v Pragi, kjer je že kot visokošolec vneto sodeloval v narodnem pokretu in je bil večkrat izvoljen tudi za predsednika zveze jugoslovenskih visokošolcev »Jugoslavijac«. Dosegel je zveze s se-

danjem prezidentom Masarykom, v osebo-jeni domovini pa je ustanovitelj in pred-sednik JČ-lige v Sarajevu. V svojem rod-nem mestu je bil dr. Andrić zelo priljubl-jen. Požrtvovalno je deloval v raznih dru-štvih, kjer so se udeleževali vsi sloji in kjer se je delalo tudi za povzdigo mesta in nje-gove okolice. Dolga leta je precej časa kot predsednik, drugače pa kot odbornik delo-val v organizaciji ribičev, mnogo je pom-a-gal tudi s svojimi članki v raznih listih pri razvoju tujskega prometa. Politično se je udeleževal že pred prevratom in ko je bilo v znanem banjaški velenjskojanski proce-su na obtožnih klopih 160 Srbov iz Bosne in Hercegovine, je bil on med glav-nimi branitelji obtoženih. Po prevratu je stopil v aktivno politično življenje in je bil na listi radikalne stranke pri vseh vo-litvah izvoljen za poslanca. V vladi pokoj-nega Pašića je bil najprej državni podtaj-nik, potem pa minister za agrarno reformo in je kot tak prešel tudi v kabinet Velje Vukičevića. V poslanskem klubu radikalne stranke je bil v dobi pokojnega Pašića več-krat predsednik in podpredsednik, član glavnega odbora radikalne stranke pa je bil od osvobođenja do konca stranke. V Sa-rajevu se je udeleževal v upravnem svetu nekaterih bank in važnih gospodarskih ustanovah, za senatorja pa je bil zaradi svojih zaslug imenovan od Nj. Vel. kralja. Zavustil je mater, soprogo, sina in dve hčeri.

Zglednega narodnjaka in marljivega na-rodne delavca bo ohranila domovina v častnem spominu.

Priprave za veliko slavoje v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina bo proslavila 200 letnico zajetja mineralnih vrelcev in postavitev kipa Sv. Janezu Nepomuku, zaščitniku zdravilnih vrelcev.

Dne 14. in 15. avgusta bo Rogaska Sla-tina praznovala 200 letnico obstoja spome-nika Sv. Janeza Nepomuka, ki ga je leta 1732 postavila enajstotnica dunajskih lekar-narjev v znak hvalečnosti za posrečeno de-lo zajetja takrat edino znanega mineral-nega vrelca, ki je dobil v poznejši dobi ime Tempel. Sicer so že pretekla pred tem dogodkom stoletja, odkar je napajal ta-kratni zdravilni vrelce različne bolnike s svojo zdravilno vodo, toda nihče ni prej skrbel za higijensko oskrbo vrelca in vo-de, ki je vrela iz zemlje skozi votlo vrbo. Mogoče je tudi, da ni imel nihče poguma, poseči v mistične globine podzemlja, da ne bi oskrnil čudotvorne zdravilne vode.

Spored te nad vse pomembne proslave je naslednji: v nedeljo ob 18.30 bo slavnostni sprejem g. bana pred zdraviliškim do-mom, ob 20.30 pa svečana razsvetljava zdravilišča in večerni koncert zdraviliške godbe — slatinska noč. V ponedeljek, na praznik, bo ob 9. daritev sv. maše pred spomenikom in blagoslovljenje spomenika, kar bo opravil msgr. dr. Andrej Karlin, škof mariiborski; sledil bo govor gospoda bana, nato pa petje društva »Sloga«. Ob 13. bo banket v veliki zdraviliški restav-racijski dvorani, ob 16. koncert v parku, srečolov sokolskega društva Rogaska Sla-tina, ob 18. bo pred Zdraviliškim domom predstava »Pomladi v Rogaški Slatini«, simbolična igra (spisal gospod dr. A. Mer-har) s spremljevanjem opernega orkestra pod vodstvom g. kapelnika A. Neffata. Ob 20.30 bo reprezentančni ples v zdraviliški dvorani. V primeru slabega vremena bo proslava v pokritih prostorih. Vsi prija-telji zdravilišča Rogaske Slatine, vsi nek-dani in sedanjí gostje so k tej pomembni proslavi iskreno vabljeni.

Ha-ha-ha!

Danes ob globoko znižanih letnih cenah bo odmeval smeh in krehot ob priliki gledanja najboljše šal-igrice:

Nezvesti Ekehart

R. A. Roberts, Fritz Schulz, Lucie Englich, Paul Hörbiger.

Sodeluje kapela: Dajos Bela

»Paramount« zvočni tednik

Danes ob 4. 1/8. in 9. 1/4 zvečer.

Elftni kino Matica

Telefon 2124

Tragična smrt mladega Beograjčana v Blejskem jezeru

Bled, 8. avgusta.

V soboto okrog 13. ure je zahtevalo Blejsko jezero mlado žrtev, gimnazijskega abiturienta g. Boro P. Kušakovića, sina uglednega beograjskega industrijca in mecen na nacionalnem in kulturnem polju, pokojnega Pere K. Kušakovića. Mladi Beograjčan je posetil Slovenijo, da si ogleda njene lepote, in se je nastanil za nekaj časa na Bledu. V soboto v omenjenem času se je šel kopat. Kaj se je potem zgodilo, ni znano. Zvečer nato je našla snažilka v kabini obloko in legitimacijo, a o mladem kopalcu ni bilo sledu.

Truplo mladega študenta so začeli takoj iskati in so ga iskali tudi vso nedeljo, a brez uspeha. Na Bledu se nahaja tudi pokojnikova sestra, soproga polkovnika gosp. Popovića iz Maribora. Ta je obvestila o tragičnem dogodku brata g. Kokana P. Kušakovića, sedanjega lastnika tvornice lep-otilnih sredstev, ki je nemudoma dopotoval na Bled.

Brat in sestra sta s smrtno mlačnega bra-ta tem hujšo prizadeta, ker je Kušakovićevo

obitoč v dobrem letu že štirikrat posejila bela žena. Umrli so oče, mati, očetov brat general Kušaković in sedaj še mladi Bora.

Ponosrečence je namoraval večer obiskat industrijca g. Lačovića v Ljubljani, a je usoda hotela drugače.

Tekma žanjic na Izanskem polju

Ponedeljsko »Jutro« je obširno poročalo o tekmi žanjic, ki jo je priredil ljubljanski pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet v nedeljo popoldne na lgu. Priobčujemo slike s te lepe prireditve, ki so se je udeležili ne le domačini in sosede iz krajev pod

Seveda je ob njej polno zadovoljnih gledalcev, ki jo spodbujajo in občudujejo. — Na drugi sliki so pa prve tri zmagovalke, ki so dobile lepa darila, in sicer je v sredi vrstovnja Albina Zalarjeva, ki je prejela srebrni nastavek poln sladkarij, darilo mi-

Krimom, temveč je prišlo gledat tekmovalce tudi veliko število Ljubljancev in Posavcev in Posavk, ki so bile tudi med bližnjimi žanjicami.

Na prvi sliki so spodaj žanjice, ki komaj na tekmovalno polje, zgoraj pa žanjica, ki hiti žeti in vezati zadnje snopa.

Doračajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega zaradi tega, ker čisti kri, žolodec in čreva, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih, največ težko zagatenih bolni-kih. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dve strašni žrtvi fantovskega divjaštva

Ljubljana, 8. avgusta.

Davi okoli 8. je bila reševalna postaja naprošena iz Lukovice, naj prihiži z reševalnim avtom v bližnji St. Vid, da prepelje v Ljubljano nekakega smrtno nevarno ranjenega delavca, žrtev fantovskega poboja. V St. Vidu se je odigral v prvih jutranjih urah pravočistiški pokol. Nož in kol sta pela žalostno pesem. Reševalni avto je pripeljal okoli 9. ure v bolnico hudo ranjenega 26 letnega delavca Vinka Novaka, doma iz Trnovca pri Zlatem polju. Fantovska bitka se je razvila takole:

Vzrok je bil seveda alkohol. V nedeljo popoldne so lukovski gasilci priredili veselico, ki je bila dobro obiskana. Na veselilnem prostoru so se zbrali poleg gasilcev mnogi gostje iz raznih krajev kamniškega sreza. Vse je bilo pozno v noč dostojno in mimo. Vladovalo je harmonično razpoloženje, le neka skupina 10 fantov je po veselilnem prostoru rogovillila in iskala prilike za pretep. Ker se ni nikdo dosti zmeril zanje, so zapustili veselilni prostor in začeli po cesti razgrajati. Kmalu nato so zapustili veselico tudi omenjeni Vinko Novak, njegov brat Anton in 30 letni posestnik Fran Klopčič, gasilec iz Prevoja. Šli so po cesti v mirnem medsebojnem razgovoru. Nič hudega sluteč so prišli do skupine 10 fantov, ki je na nje navalila s kol in noži. Besni napadalcii so napadli najprej Klopčiča, ki se je kmalu nezavesten zgrudil na tla. Dobil je močan udarec s kolom v desno senco, a z nožem sunk v glavo skozi gasileško čepico. Za drugo žrtev so si napravili potem izbrali Vinka Novaka, ki so ga prav pošteno zdelali s kolom in nožem. Klopčič je kmalu potem, ko ga prenesli v sosedno hišo, podlegel poškodbam.

Fantje so nato pobegnili. Med stanovalci St. Vida je nastalo veliko razburjenje. Po poboju so poklicali iz Lukovice zdravni-ka dr. Komatarja, ki je ugotovil pri Klopčiču smrt zaradi izkrvavitve. Pokojnika so prepeljali v mrtvašnico, kamor je prišla danes popoldne sodna komisija z Brda. Smrti nevarno ranjenega Vinka Novaka je zdravnik dr. Komatar obvezal in odre-dil prevoz v Ljubljano. Novakovo stanje je sicer skrajno kritično, upajo pa, da bo le še okrevaj, ker je močne telesne kon-stitucije. Vinkov brat Anton je dobil le lažje poškodbe.

Podivjanost fantov je izzvala med prebivalstvom splošno ogorčenje. Vsi posebno

sočustvujejo s pokojnim Klopčičem, ki je bil marljiv in miren posestnik. Orožniki iz Lukovice, ki so bili o napadu takoj obveščen, so uvedli poizvedbe in aretirali glavne krivce. Odpeljali so jih v zapore okrajnega sodišča na Brdu.

Opasen požar

Dolsko pri Ljubljani, 8. avg.

V nedeljo so se začeli ob četrh na L. zjutraj klic, da je nastal požar. Takoj ko bilo na mestu požara nekaj domačinov, dva ljubljanska lovca in komandir orožniške postaje iz Dolskega g. Baumkirchner s svojima tovarišema kaplaroma gg. Černvcem in Jermekičem. Prisotni so pričeli poltaviti ogenj z vodo iz škafov, ki so jih pridno dovažale žene in dekleta, dokler niso stopili v akcijo vrli domači gasilci. Kmalu je pridnjala na mesto požara tudi brigadna iz Dola. Obe brigadni sta v teku dobrih dveh ur po veliki požari ožgnili popolnoma udušili, tako da tretja brigadna iz Senožet ni stopila v akcijo.

Požar je nastal v gospodarskem poslopju g. Zajca, ki se nahaja v Ameriki, a mu vse imetje opravlja neki njegov sorodnik. Vnelo se je skladišče steklenic, katerega najemnik je g. Bekljan Ferdinand. V skladišču je bilo nagrmaden polno steklenic in tako zvanih balonov, ki so jih za tovarno iz Rogatica tu optetali v vrbovje. Velika zaloga vrbovja je bila ognju dobra podlaga. Goreče skladišče se je videlo ko ogromna apnenica. Zaradi močnih obokov je strop skladišča kljuboval plamenom in silni vročini. Požar je uničil vso zalogo.

Sreča za vas je bila, da se ni vžrel strop. Nad vsem objektom so namreč velike zaloge sene in slame. Če bi se tudi te vzele, bi lahko požar postal usoden za vse sosedje. V posebnih nevarnostih je bilo gospodarstvo g. Medveda, ki je bližnji sosed gosp. Zajca.

Gasilci iz Dolskega so imeli nesrečo, da jim je počila cev, pa je tako zaradi izmene cevi za nekaj časa prenehal dotok vode. V kratkem času pa je bila brigadna zopet v redu. Zelo potrebno bi bilo, da si društvo nabavi močerno brigadno in nove cevi. Zato naj domačini ne stiskajo, ko potrkajo člani gasilskega društva na vrata za prispevke. Vso polnalo zaslužijo domača dekleta in fantje, ki so se neumoma udeleževali pri črpalkah obeh brigad.

Komandir stanice g. Baumkirchner je zasljal nekaj domačinov ter po njihovi izjavi ugotovil, da je požar nastal ali zaradi nesreče ali po neprevidnosti. Škoda znaša preko 40.000 Din, a je krita z zavarovalnino.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Iz življenja in sveta

Epohalen izum v fotografski stroki

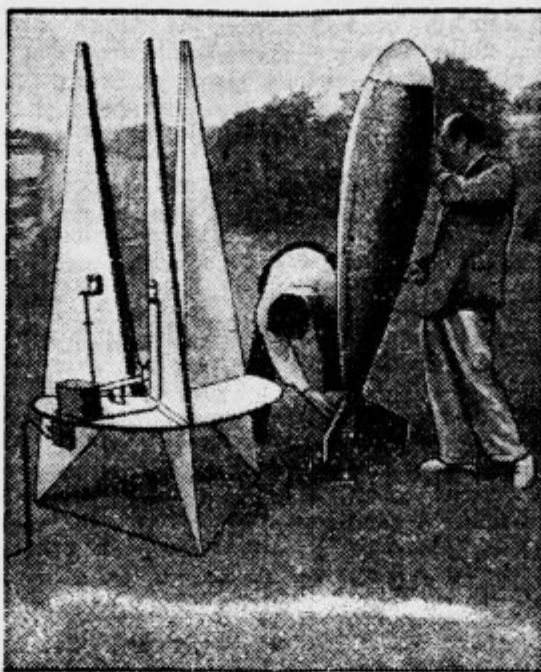
Fotografiranje je že davno razširjen ljudski sport, za razmeroma majhen denar je danes že vsakomur omogočeno biti lastnik fotografskega aparata. Le malo kdo ne ve, kako je treba s tem ravnati. Toda vprašanje pravilne osvetlitve je še dandanes navzlic vsakovrstnim mehaničnim merilcem svetlobe, eno najtežjih vprašanj v življenju ljubitelja fotografije.

To vprašanje je sedaj dokončno rešeno po izumu znanega berlinskega fizika prof. Brunona Langeja. Ta je zgradil merilec, ki spreminja svetlobne vrednote v elektriko in kaže čas osvetlitve s takšno natančnostjo in tako preprosto, da ravna lahko otrok v tisto. Majhne in večje pogreške, ki so jih dopuščali dosedanja svetlomeri zaradi zmotljivosti človeškega očesa, so absolutno izključene.

Princip na katerem bazira Langejev svetlomer je tako enostaven, da je naravnost čudno, da ni še nihče prišel nanj. Svetloba s predmeta, ki ga hoče človek posneti, pada v majhni skatlici skozi zbirno lečo na svetlobno staničo, v kateri se svetloba spremeni v elektriko kakor pri televiziji in v aparaturi za zvočni film. Stanica je v zvezi s kazalcem, ki se premakne na kazalni plošči tem bolj, čim močnejša je svetloba in po njej posredno tok, ki nastane v stanici. Dva upora skrbita za to, da je mogoče upoštevati občutljivost plošče in zaslon ko — pritisk na gumb in kazalec pokaže mehanično absolutno točno osvetlitev.

Kakor poročajo iz Berlina, bo novi svetlomer v kratkem dostopen javnosti in ni dvoma, da ga bodo milijoni ljubiteljev fotografije pozdravili z zadoščenjem. Gre samo za ceno, ki jo bo imel ta svetlomer.

Ali bo ta raketa prodrla v stratosfero?

Te dni bodo na Greifswalder Oie pognali v zrak raketo berlinskega inženjerja Johana Winklerja, ki ima namen nadkriliti dosedanja raketni višinski rekord 4000 m, če le mogoče pa prodreti na mejo stratosfere 15.000 m visoko nad zemljo. Winklerjeva raketa je dolga dva metra, največji premer znaša pol metra, teža 10 kg in je veljala skoraj 200.000 dinarjev.

Deviško spočetje pri ribah

Že dolgo je znano, da se jajčeca mnogih žuželk in rakov razvijajo v bitja tudi brez oploditve in ta pojav se imenuje v strokovnem jeziku »partenogeneza« (čeviško spočetje). Najbolj znani primer za to nam daje čebela matica, ki leže oplojena jajčeca, iz katerih nastanejo delavice, in ne oplojena, iz katerih se razvijajo troti. Pri mnogih žuželkah so samci popolnoma neznan ali tako redki, da se množijo brez njih.

Pri višjih živalih je odkril sedaj primer partenogeneze prof. A. Trifonov, in sicer se po njem začnejo lahko razvijati tudi neoplojena jajčeca znanih rib, kakor ščuk, ostržev itd. Vendar pa se razvijajo veliko počasneje nego normalna jajčeca in ta razvoj kmalu obstane. Pri poskusih so krali umrle že po treh do petih dneh. Samo dva embrija sta se dvanajsti dan izvalila, a sta poginila.

Osemnajstletni cesar

Bao Dai, 18-letni anamski cesar, se je te dni poslovil od Pariza, kjer je študiral 6 let. Njegovo ime pomeni: »Mogočen po svojem zaščitniku«.

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Henzenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefov« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefov« voda posebno v srednjih letih in starostni dobi izborna čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Krompirjev škodljivec v Franciji

Iz Pariza poročajo, da iz Kanade importirani krompirjev škodljivec v Franciji strahovito pustoši. Dosegel je že St. Vrieux v osrčju Francije in je v departementu Haute Vienne skoraj popolnoma uničil s krompirjem zasajena polja. Da bi zadržali uničevanje, ki ga ta hrošč povzroča, so v zadnjem času kmetje potrosili njive z 80.000 kg arzenikovih soli, uspeh te akcije pa je bil zelo pičel.

Cunjar — milijonar

Nedavno je umrl v Chicagu cunjar Kearn. Zadnjih 25 let je vsak dan obhodil čikaške ceste in trge, kjer je bil popularni prikazen. Umrl je v svoji skromni sobici in po smrti je izzvalo splošno začudenje dejstvo, da se je našel v njegovi zapuščini cel milijon dolarjev, deloma v gotovini, deloma v državnih papirjih. Premoženje so po njem podedovali bratje in sestre, ki takisto žive v skrajno skromnih in siromašnih razmerah.

Opazke v angleškem tisku

Revolucionarne Rusije zahtevajo, kakor čujemo, da se krilo zamenja za hlače. Zenska, ki nosi hlače, pa je vendar že davno znan in priznan pojav.

»Ali se zamudi današnja povprečna go. spodnja še vedno po tri ure, da pripravi svojo možno kosilo?« vprašuje neki čitatelj. — To je vse od tega odvisno, da li vse spretno ravnati z odpiranjem za konservne škatle ali ne.

Neki čitatelj se pritožuje, da ne dobi nikoli klobuka, ki bi mu bil res primeren. — Naj za poskus menja svojo restavracijo.

Vzroki nesreč pri kopanju

Kopanje in plavanje imata svoje nevarnosti, ki jih je treba poznati, da se izogne nesrečam. Običajno menimo, da povzroča smrt zaradi utopitve srčna kap, a neredko je pravi vzrok povsem drugje. Malokomu je znano, da je n. pr. luknja v bobniču zelo nevarna plavacu. Skozi takšno luknjo lahko pride mrzla voda v ušesno duplino, kar razdraži organe notranjega ušesa, plavac izgubi čut za ravnotežje, napade ga omotica in utone.

Mnogi so ljudje, ki ne vedo, da imajo takšno luknjo v bobniču, ki jim lahko pripomore tudi do vnetja v srednjem ušesu. Zato ni pretirana skrb, če si damo preiskati uho, preden se spravimo v vodo. A kdor se noče navzlic luknji v bobniču odpovedati užitek vodu, naj si uho zamaši z vato in naj uporablja vrhu tega gumasto čepico, ki zakriva ušesa.

Vsa komaj opazne boleznine srca in krvnega obtoka so isto tako zahtevale že mnogo žrtve pri kopanju in zato bi se moral dati vsako vsaj enkrat v letu

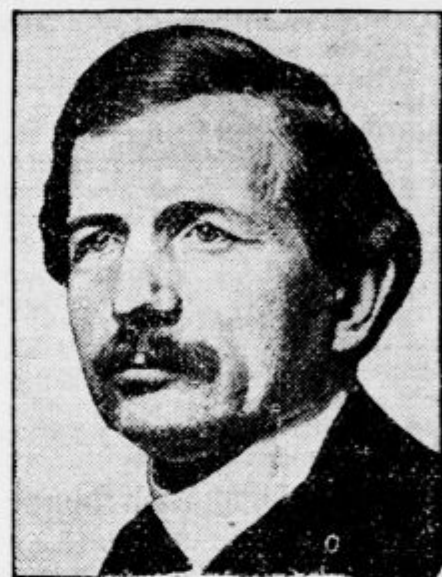
zdravniško preiskati.

Veliko vlogo pri nenadnih smrtnih primerih imajo živčni napadi in refleksni učinki. Tako se dogaja, da se mladi, zdravi ljudje takoj po skoku v vodo ali po prvih zamahih pogreznosti brez glasu. Nenaden strah, da utegneš utoniti, pomanjkanje duševne prisotnosti in drugi duševni vzroki so lahko povod za utonitev.

Mišični krči, zlasti krči v mečah, so znan vzrok za nesreče pri kopanju. Večinoma pa grozi smrt le ljudem, ki se preveč prestrašijo in razburijo, hladnokrvno zadrževanje v vodi večinoma pomaga, da krči kmalu preneha, zato bi se moral vsakdo naučiti mirnega ležanja na vodni površini, kar nikakor ni težko.

Stanje kože tudi ni majhen vzrok za nesrečo v nesrečo v vodi. Če je koža pregrela, tem več je refleksni dražljaj mrzle vode in tem prej se lahko primeri krči ali kaj podobnega. Zato bi se moral vsakdo najprej ohladiti na zraku ali pod prho, preden zaupa svoje življenje vodi.

Slikar dobil zlato olimpijsko kolajno

Šved David Wallin

je dobil na umetniški olimpiadi v Los Angelesu zlato kolajno za svoje slike s sportskimi motivi

Sven Hedin organizira arheološka raziskovanja

Švedski raziskovalec Sven Hedin je napravil načrt za ogromno ekspedicijsko potovanje v notranjost Azije. Med drugim predvideva ta načrt tudi raziskovanje Perzijske zlasti njenih severovzhodnih predelov. Namen tega raziskovanja je, najti pot narodov od vzhoda proti zapadu, pot, ki je igrala v zgodovini človeštva veliko vlogo pred 4000 leti. Perzijska vlada je že dala švedskemu raziskovalcu vsa potrebna dovoljenja za izkopavanja v provinci Astrabad in Korasan. V imenu Svena Hedina bo vodil ta raziskovanja stockholmski državni arhivar dr. Arne, ki je vodil že silne ekspedicijske v drugih deželah s poveljnim uspehom. Od časa do časa bo nadzoroval izkopavanja osebno tudi Sven Hedin.

Plačevanje dolgov v šampanjcu

Francoski pridelovalci vina in proizvajalci šampanjca so predlagali svoji vladi nenavaden načrt plačevanja francoskih dolgov Ameriki. V načelu so zato, da se ti dolgov plačajo, ampak ne v denarju, marveč v naravnih, kar pomeni za njih toliko, da bi vlada odkupila njih pridelke. Seveda pa bi se moglo o tem govoriti šele potem, ko bi Amerika odpravila prohibicijo in bi dovolila uvažanje tujih vin. Pravijo, da so francoske zaloge šampanjca ogromno narasle in ne vedo producenti kam z njim. Zanimivo je, da se tudi francoski finančni minister Flandin zavzema za to rešitev, kajti vino je edini francoski produkt, ki ne bi delal Ameriki nobene konkurence.

Zgodaj se vežba, ker hoče v stratosfero

Helena, 7-letna hči profesorja Piccarda

Po Mojzesovih sledih

Majhna karavana učenjakov iz francoskega svetopisemskega zavoda v Jeruzalemu se je podala pred časom na pot, da bi sledila svetopisemskemu potovanju Izraelcev skozi puščavo. Karavana je obiskala vse kraje, ki so jih prešli Izraelci na tem potovanju pod Mojzevim vodstvom. Pri tem je mala ekspedicijska, kar poroča nje vodja, francoski pater prof. Baldi, odkrila zanimive stvari. Tako lahko potrdi tradicionalno mnenje, da je Džebel Madera res hrib, na katerem počiva Mojzev brat Aron. Našla je tudi grob Mojzeve sestre Marije, in sicer v Kadesu, kjer so ga kazali že ob času sv. Hieronima. Francoski arheologi pa so na svoji težavni poti odkrili še mnogo dejstev, ki potrjujejo svetopisemsko zgodbo o pohanu Izraelcev skozi puščavo v obljubljeno deželo Kanaan.

Polarne vožnje ledolomilca Maligina

Konec julija se je vrnil ruski ledolomilec »Maligina« s svoje prve letošnje vožnje v Nansenovo deželo. Zaradi težav v severnem vodovju je trajala vožnja od tega otoka 14 dni, nazaj pa samo 5 dni.

Takoj naslednji dan po povratku z ekspedicijske so začeli ledolomilec pripravljati za drugo odpravo, na kateri se bo »Maligina« ustavil tudi na Rudolfovem otoku, kjer bo izkral posadko in priprave za najsevernejšo radio postajo na svetu. Odhod na to ekspedicijsko je predviden za 10. t. m. »Maligina« bo po tem takem absolvirala v enem letu dve polarni ekspediciji, kar je doslej prvi primer svoje vrste v zgodovini raziskovanja najsevernejših krajev na naši zemlji.

Skrivnostni umor ameriškega milijonarja

Pred tremi meseci so naši na vrtu letovišča ameriškega milijonarkega dediča Reynolda, sina najmočnejšega tobačnega tvorničarja Amerike, gospodarja mrtvega svinčenko v glavi. Preiskava, ki so jo odredile oblasti je ugotovila, da je padel Reynold po hrupni vrtni zabavi, ki jo je bil priredil na čast svojim prijateljem in znancom.

Svečanosti se je udeležil tudi Reynoldov osebni tajnik in prijatelj Walker, Subreta Libby Holman, žena milijonarjevega sina, je predlagala, naj se zvečer vsa družba omoči v vodi, kar se je tudi zgodilo. Edinole ona, njen mož in Walker se niso udeležili kopanja ob mesečnem svitu. Čez nekaj časa sta se z Walkerjem spet prikazala v družbi. V spalnici Reynolda, ki je med tem padel strel, ki mu je prinesel smrt. Kroga mu je pretrgala možgane in izstopila na drugi strani pri sencu. Umrl je, ne da bi se bil poprej zavedel.

Bolničarke, ki so bile pozvane k Reynoldovi postelji, so skozi ključavnico opazovale, kaj se je godilo v sobi med Reynoldovo ženo in Walkerjem. Pod prisego so izpovedale, da so videli subreto in tajnika v jako kočljivem položaju, ki se ne more opisati. Iz tega je tudi vzklik sum, da je najbrže Walker ustrelil Reynolda. Reynoldova se brani z zagovorom, da je imela razmerje z Walkerjem na izrecno željo in zahtevo njenega moža, ki je hotel na ta način prikriti svetlo, da ne more dobiti potomstva, kar ga je tako poniževalo v lastnih očeh, da ji je ukazal prelomiti zakonsko zvestobo.

ANEKDOTA

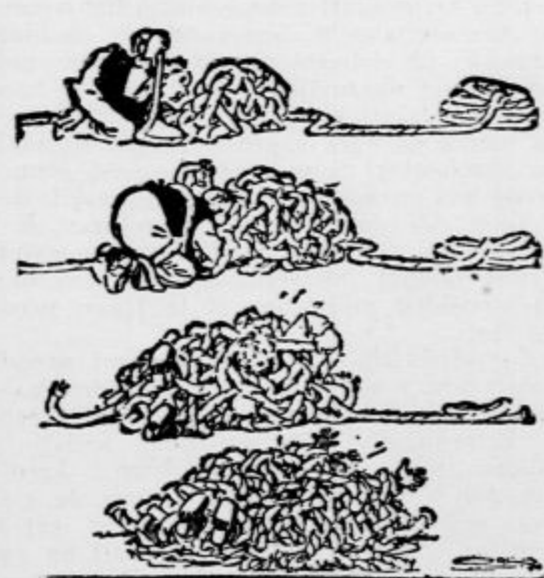
Zaljubljen parček se je odpeljal na deželo z avtomobilom, da poišče miren kotiček, kjer bi se lahko brez skrbi poljubljali. Toda bila je nedelja in vsi mirni kotički so bili zasedeni. Tedaj sta se zaljubljenca odločila, da se splazita pod avto. Čez čas ju je iz zamaknenosti prebudil surov moški glas: »Za vraga, kaj pa delata tu? Ali nista opazila, da se je nekdo odpeljal s vajinim avtomobilom?«

KARIKATURA

K južnoamerikanski sporu Dr. José Guggiani, paraguayski državni predsednik

Vsak dan ena

Gordijski vozel (Chicago Tribune)

Tudi Kreugerjeva žrtev!

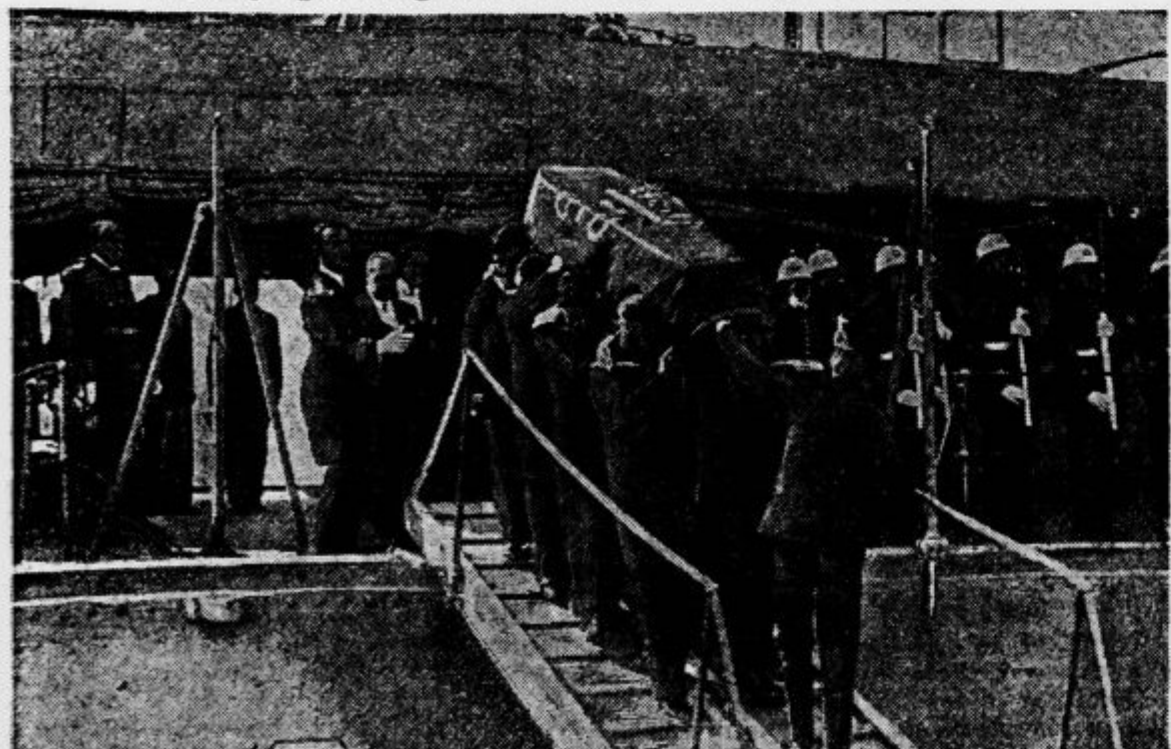
Švedski ministrski predsednik E. G. Ekman, ki je moral podati ostavko na svoje mesto, ker so mu dokazali, da je prejel denar od pokojnega Kreugerja

Glasnik boljših časov

Znani francoski narodni gospodar Lucien Romier, ki ima dobre zveze s francoskimi industriji, priobčuje v »Petit Parisien« članek o evropski krizi in prihaja do zaključka, da imamo pričakovati že to jesen nove gospodarske orientacije, ki sicer ne bo dosegla nekdanje prosperitete, a bo kljub temu izboljšala splošen gospodarski položaj. Gre za gospodarsko obnovo v drugih oblikah in pod docela novimi pogoji. Po ureditvi internih evropskih kmetijskih proizvodov iz prekomorskih dežel. Nasprotno, pa se bodo morale izvenevropske države odrediti vsem luksuznim predmetom. Ameriška industrija bo v tem pogledu postavljena pred težko preizkušnjo.

Skoraj istočasno se je izvršila važna sprememba v ameriški vladi. Dosedanji trgovinski minister Robert Lamont, znani tvorničar jekla, je zapustil svoje mesto, ker je utrpel silne izgube v svojih podjetjih in jih more le osebno popraviti. Njegov naslednik, novi trgovinski minister Roy Chaplin pa je izjavil novinarjem, da je po njegovih sodbi višek depresije v gospodarstvu premagano. Začenja se nova doba, in stopnja napredka, ki ga bo Amerika dosegla ob tej priliki, bo večja nego kdajkoli prej.

Zadnji portugalski kralj v svoji domovini

Portugalski mornarji neso krsto s truplom zadnjega portugalskega kralja z angleške krizbarke »Concorde« v Lizboni

Michel Zévaco;

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»To vam je človek, ki ga z ničemer ne ustrahujete,« je rekal Saëtta in skomignil z rameni. »Če se ne zavarujete, kadar iztegnete roko, da se polastite zaklada, boste skrinjo morda še našli, a milijonov v njej ne bo več.«

Sully je iztegnil roko in vzel list papirja.

»Prav,« je dejal. »Vaše svarilo si zapomnim. Če je res tako, kakor pravite, vam moram biti hvaležen zanj. Kako je ime temu nenavadnemu junaku?«

»Jehan Hrabri,« je hladno odvrnil Saëtta.

Sully si je zapisal ime na papir in vprašal:

»Kje ga najdemo?«

»V ulici Arbre-Sec stanuje, skoraj tik nasproti Courbâtonske zagate.«

Sully je pripisal k imenu naslov. Nato je osorno dejal:

»Milijoni so od tega trenutka kraljeva last. Kdorkoli se jih drzne dotakniti, bo brez usmiljenja predan krvniku — ta Jehan Hrabri še prej kakor kdo drugi. Le naj se drzne pokazati v okolici Montmartskega samostana, pa sem vam porok, da bo njegovih pustolovščin na vekomaj konec. Še drevi bo prijet in jaz sam ga bom zasilal.«

Saëtta se je priklonil, da bi skril svojo radost, in zavrtikal sam pri sebi:

»To pot mislim, da je Favstin sin izgubljen! Signora Leonora pa naj se tuli s Sullyjem, kakor ve in zna. Tem slabše zanjo. Nočem, da bi mi Concini odjedel maščevanje, ki ga čakam že dvajset let! Saj je tako in tako že malo manjkalo, da mi ni vsega pokvaril.«

Na glas je pa malomarno odvrnil:

»Vse to je vaša stvar, svetlost.«

Sully mu je strmo pogledal v oči in vprašal:

»Ali je to vse, kar mi imate povedati?«

Tako govorec je iztegnil roko po kladevcu.

»Vse, svetlost!« je rekel Saëtta, se še enkrat priklonil in z mehкими, prožnimi koraki odšel iz sobe.

Sully je s kladevcem v roki zamišljeno gledal za njim.

»Smrtno ga mora sovražiti!« je zamrmral sam pri sebi.

Pomislil je še nekoliko in dodal z izrazom globokega studa:

»Morda je tudi sam rokovnjač, ljubosumen na tovariševo slavo... A vendar: kdo ve, ali je ta Jehan Hrabri res tako strašen?«

Čez nekaj trenutkov je sklenil:

»Naj bo strašen ali ne, moja dolžnost je, da ukrenem vse, kar zahteva varnost. In to storim še danes.«

Ko je tako sklenil, je potrkal s kladevcem na zvonec, in avdienco so se nadaljevale.

Pardaillan ni bil prestišal niti besedice razgovora. Ko se mu je zadelo, da se bliža koncu, to je, ko je Sully rekel, da bo sam zasilal Jehana, se je tiho umaknil. Hitro je odšel in se skril za vogal Celestinskega nabrežja, nedaleč od vrat.

Saëtta je stopil iz dvorca in zavil na desno, v stransko ulico, ki je vodila proti ulici Sv. Antona. Pardaillan je neutegoma krenil za njim.

Ni se še bil odločil, kaj naj stori; vsekako je pa hotel vedeti, kje stanuje ta človek, da bi ga mogel najti, če bi bilo potreba. Spotoma je premišljeval:

»Vse kar je prav! Če pojde tako dalje, jo bo vse, kar je količkanj imenitnega v Parizu, trumoma udrlo proti Mučeniški kapelici, da bi se polastilo zaklada. Vraga, saj že zdaj ne bi moglo biti lepše: Concini se bo moral zgrabit s kraljem! A lovci bodo trkali samo drug drugega, in zaklad si bodo nazadnje lahko bratovsko razdelili, zakaj obstajal bo samo iz razočaranja. Kakor je videti, je zame konec dolgočasia. Ta komedija bo vredna, da jo zasledujem; mislim, da ji ne bo manjkalo ne zanimivosti ne presenetljivih naključij. V razvedrilo mi bo!«

Ves čas, ko je tako modroval, je bistro pazil na Saëtta. Enkrat je celo pospešil korak, in videti je bilo, kakor da ga hoče ogovoriti. Morda mu je prišlo na um, da bi bilo najbolje, če bi ga kar takoj potikal za obisti. A najbrže se je premislil: skrajšal je korak in pustil Italijana, da je mirno nadaljeval svojo pot.

»Vendarle,« je nadaljeval sam pri sebi, »to je že drugi, ki izrečno obtožuje Jehana Hrabrega, da se hoče polastiti milijonov. Pa ne da bi bil mladi človek v resnici —?«

Skomignil je z rameni.

»Neumen postajam, bogme da! Ali ni jasno, da je vse to samo peklena spletkar? Vsekako so spravili fanta v pretete škripce! Na srečo je dovolj močan, da se lahko brani. In tudi jaz mu bom pomagal, ni vrag!«

Porogljivo se je nasmehnil in dodal:

»Iskal sem razvedrila — evo ga! Tu komedija, tam drama. Treba se mi je le odločiti, kaj mi bolj ustreza.«

Kulturni pregled

Dramaturg Joža Ivakić

V zagrebški bolnici za nalezljive bolezni je umrl v soboto zvečer dramaturg zagrebškega gledališča, prof. Joža Ivakić. Vneša se mu je možganska mrena.

Joža Ivakić, ki je bil posebno zadnja leta močna opora zagrebške drame, je bil rodom Slavonac iz Vinkovcev. V domačem mestu je študiral ljudsko šolo in gimnazij, potem je šel v Zagreb, kjer se je vpisal na filozofijo. Po absolviranju študijah se je lotil profesure in je podučeval na raznih srednjih šolah. L. 1915. je postal dramaturg in ravnatelj drame v Osijeku. Ostal je na tem mestu dve leti, do svoje premestitve na trgovsko akademijo v Zagreb, kjer je po svojem prihodu prevzel gledališko kritiko v »Narodnih novinah« ter postal obenem tajnik »Društva hrvatskih književnikov«. Nekaj časa je tudi urejal »Omladinac« in »Savremenik«, l. 1920. so ga pridobili za zagrebški dramaturg. Na tem mestu je ostal do smrti.

Kot pisatelj je bil Joža Ivakić med vodilnimi književniki sodobnega hrvatskega slovstva. Vse njegove povesti in novele, a tudi drame se odigravajo v slavonskem miljeu, v njegovi ožji domovini Sokolici. Do Ivakića so gledali pripovedniki, ki so slikali slavonskega kmeta, na Slavonijo s sentimentalnimi čuvstvi. Sele Ivakić je prinesel v književnost docela realno pojmovanje Slavonca z vsemi dobrimi lastnostmi in hudimi napakami. Po tej strani pisateljskega udejstvovanja se razlikuje Ivakić od Kozarca, Bertića, Kosorja, ki so bili vrh tega kmetički sinovi, dočim je bil Ivakić kot Vinkovčan malomeščan. V polusvetu sela in mesta je živel Ivakić svojo komiko, s katero je učinkovito posebno originalno.

V literaturo se je Ivakić uvedel z zbirko novel »Iz našeg sokaka«, ki je izšla v Karlovcu. Sledila je povest ljubezni »Mladost i život«. Potem je priobčeval v »Savremeniku« zbirko novel »Selo i varoš«, ciklus, ki je izšel pozneje tudi v knjižni obliki. Naslednja dela: Knjiga od žena i ljubavi, Kapelan, Pripovedka jedne služkinje ter dve knjigi humoresk so izšle v letih 1914.—1918.

Prav lepe uspehe je dosegel Ivakić v drami. Že l. 1915. se je igrala na osiješkem odru njegova komedija, socialno - politična satira »Pouzdaní sastanak«. Toda mimo tridejanske šale »Proslava saveza pjevačkih društava« se je uveljavil na deset let šele l. 1919. z dramama »Inoče« in »Majstorska Ružica«. Drama »Inoče« je prevedel znani prevajalec Jan Hudec tudi v češčino. Poleg teh del je napisal Ivakić še naslednje stvari za gledališče: Samoborski kolodvor, Varalica, Zli jezici in Vrzino kolo.

Pri zagrebškem gledališču, kjer je Ivakić opravljal dramaturške posle, se je udeleževal tudi kot režiser. Režiral je z uspehom zlasti komedije snovno sorodnega mu Pecije Petrovića in Branislava Nušića. Tudi kot pisatelj filmskih besedil se je poskušal, in ne brez uspeha.

Pogreb zaslužnega književnika bo v Zagrebu danes popoldne.

Na vsakih 10.000 prebivalcev naj pride po en veterinar

Ljubljana, 8. avgusta.

V nedeljo ob pol 11. se je vršil izredni občni zbor Jugoslovenskega veterinarskega združenja dravske sekcije v salonu pri Levu. Zborovanje je trajalo nepretrgoma do 4. popoldne. Udeležilo se ga je veliko število živinodržavnikov iz vse dravske banovine. Predsednik sekcije dr. Veble, je podal obširno poročilo o uspešnem delovanju društva v prvi polovici 1932. Omeniti je treba zlasti razprave sekcije o kontroli mleka v dravski banovini, o zbiranju materijala za veterinarsko razstavo v Zagrebu in organizaciji praktičnih nadaljevalnih tečajev živinodržavnikov.

Iz tajn. poročila, ki ga je podal g. dr. L. Kocjan posnemamo: sekcija šteje 54 članov in združuje skoro vse živinodržavnike dravske banovine. Sekcija je imela eno zborovanje v marcu v Celju in šest odborovih sej. Odposlanih in prejetih je bilo 368 dopisov. Prizadevala si je, da bi na veterinarski fakulteti v Zagrebu organizirala tečaj za izpopolnitev strokovne izobrazbe veterinarjev, ki pa se iz neumljivih razlogov doslej še ni mogel vršiti. Organizirala so se filmska predavanja o steklini po deželi, ki so prav lepo uspela. Podobna predavanja se bodo nadaljevala. Morda je zasluga združenja, da se je v Mariboru, kjer je tržni nadzornik veterinar, začela vršiti prva kontrola nad pridobivanjem mleka pod vodstvom veterinarja. O stanju blaginje je poročal vet. De Gleria, o delovanju posebnega razstavnega odbora pa

njega predsednik prof. dr. Kern. Pri volitvah je bil na mesto odstopivšega predsednika P. Rebeka, drž. veterinarja v pokoju izvoljen za predsednika dr. F. Veble; na njegovo mesto pa dr. I. Kunc.

Nato se je vršila tri ure trajajoča debata o projektu zakona o ureditvi veterinarske službe, o katerem je referiral tajnik dr. Kocjan. V debato so posegli tudi dr. V. Jedlička, dr. I. Kunc, tržni nadzornik vet. H. Hinterlechner in drugi ter so bile sprejete nekatere spremembe, ki se predložijo na pristojnih mestih. Projekt novega zakona predvideva popolno reorganizacijo veterinarske službe. Pri zatiranju kužnih bolezni naj v bodoče sodelujejo banovinski in občinski živinodržavniki z državnimi. Na vsakih 10.000 prebivalcev naj pride po en veterinar, manjši kraji naj se po vzorcu humanega zdravništva združijo v zdravstvene občine. Posebno velikega pomena pa je uvedba živinodržavniških ambulant: takšne ambulate poslujejo v sosednji Bolgariji že 10 let in njihovi uspehi so nad vse ugodni. Te ambulate naj bi siromašnejšim prebivalcem brezplačno zdravilo živino. Od te ureditve živinodržavniške službe je v veliki meri odvisen gospodarski proseg našega kmeta in družbe, saj je statistika pokazala, da je lani gospodarstvo v Jugoslaviji imelo nad eno milijardo škodo samo od živalskih kužnih bolezni. — Nadalje ureja novi zakon zaščito veterinarskega stanu in predvideva veterinarske zbornice, kakor imajo podobne zbornice zdravniki, odvetniki itd. Živinodržavniki pri klavnicah po večjih mestih bodo morali imeti posebno kvalifikacijo.

SADIKE ananas jagod

z najdebelejšim sadežem, bujnim koreninami, po 20.—Din 100 komadov, z navodilom za gojenje, kakor tudi

čebulice dvocvetnega hijacinta

10844 v divni barvi, po 15.—Din 10 komadov, z navodilom za gojenje, dobiti lahko po povzetju pri tvrdki

HIRŠL LADISLAV

diplomiran umetnostni vrtnar, Subotica, Park kralja Petra 5; telefon 10. Odpošlila od 15. avgusta dalje. Sedaj zasa-jene jagode donajajo sadež že pomladi.

Radio

Izveček iz programov

Torek, 9. avgusta

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Otroški kotiček. — 18.30: Salonski kvintet. — 19: Plošče. — 19.30: Zabavni kotiček. — 20: Esperantska ura. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.30: Čas, poročila, plošče.

Sreda, 10. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Koncert tamburaškega seksteta. — 19: Nasveti za domači vrt. — 19.30: Literarna ura. — 20: Samospevi g. Milana Jurga. — 20.45: Tjardovičeva opereta »Mala Floramye« na ploščah. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEOGRAD 12.05: Radio - orkester. — 18: Klavirski koncert. — 20.40: Plošče. — 21: Koncert godalnega tria. — 21.50: Laha glasba. — 22.35: Ciganska godba. — PRA-GA 19: Pesmi. — 19.20: Orkester balajak. — 20.30: Koncert na čelo. — 21: Laha glasba. — BRNO 19: Prenos iz Prage. — 20.30: Koncert orkestra. — 21: Laha glasba. — VARŠAVA 18.20: Laha in pesna glasba. — 20: Poljske pesmi. — 20.50: Koncert solistov. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 17: Koncertna ura. — 19.45: Orkester. — 21.15: Predvajanje zvočnega papirja. — 22: Laha glasba. — BERLIN 20.20: Orkestralni koncert. — 21.10: Operetni večer. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 19.30: Laha glasba. — MÜHLACKER 19.30: Harmonika. — 20: Uvertura in arije. — 21.30: Violinski koncert. — 22.40: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 19.45: Pesmi. — 20: Plesna glasba. — 21: Ciganska godba. — 22.15: Koncert godalnega tria. — RIM 17.30: Vokalna in instrumentalna glasba. — 20.30: Sluhoigra.

Spominjajte se slepih!

LUDEVIT VENCAJZ

nadrevident državnih železnic v pokoju

Pogreb predragega se bo vršil dne 9. avgusta ob 4. popoldne iz Zelene jame, Prešernova ulica 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1932.

10891

Žalujoči ostali.

Drva
Trgovina s kurivom
IV. SCHUMI
Dolenjska c. Tel. 2391
Premog

Pri stalnem zaganjenju, trdi stolici ni dobro jemati na zdravila in šake, ki naglo slabo, kor to ustvarja potem navado, da potem tudi najmočnejša sredstva ne učijo kujejo.

ALPINAC-CAJ
člen mla, se ustvarja navade in preprosta nastop zapake. Osebam, ki so se navadile, da jemljejo močnejša sredstva za čiščenje, pomaga, da se jih odvadajo. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Originalni zavojčki 10 in 20 Dina. Depot: Trifolium drogerija, Beograd (Slavija)

CHAMPION-

SVEČICA je osvojila ves svet s svojimi znanimi svojstvi.

Najboljša svečica za

osebne avtomobile
tovorne avtomobile
omnibuse
aeroplane
motorne čolne
traktorje
stabilne motorje

GENERALNO ZASTOPSTVO IN SKLADIŠČE ZA JUGOSLAVIJO
ROBERT WEINBERGER D. D.
Zagreb, Gajeva ulica 10.

Dobi se povsod.

Zeiss Ikon posnetki znatno cenejši!

Vzemite novi Ikonta aparat — po-cenši od Din 655.—; z njim dobite 16 posnetkov 4.5x6 cm skoro za isto ceno kakor dosedaj 8 posnetkov 4x6.5 cm. Tudi Box Tengor aparat dobite za ta novi format: Din 220.— v vsaki boljši trgovini. Zahtevajte prospekt 456 od Zeiss Ikon zastopstva: M. Pavlovič, Beograd, poštni pretnac 411.

Najnovije svetlobne firme in reklame

NEON

iz steklenih cevi izdeluje v vseh barvah in velikosti najceneje

Ivić Firmopisac

specialist za NEON svetlobno reklamo

Beograd, Terazije br. 5, telefon 25-9-46.

Pogoji plačila po dogovoru. 9440

ROBERT LOUIS STEVENSON
je eden največjih angleških romannopiscev, čigar obsežno delo

Ugrabljen

je pravkar izšlo v založbi TISKOVNE ZADRUGE.

Dne 8. avgusta 1932 ob 10.30 nas je po kratki in mučni bolezni, v starosti 88 let za vedno zapustila naša iskreno ljubljena mama, stara mama, tašča in teta, gospa

Ivanka Rupnik

učiteljeva vdova

Preljubo rajnico bomo spremili k zadnjemu počitku v sredo ob 17. iz hiše žalosti na pokopališče na Žalah.

Kamnik, dne 8. avgusta 1932.

10901

Marija, Rafaela in Albina, hčere; Janko, sin, in vsi ostali sorodniki.

Zadruga avtobusnih podjetnikov dravske banovine iskreno žaluje za svojim zvestim in marljivim tajnikom, gospod

Ludovikom Vencajzom

ki nas je dne 7. avgusta 1932 povsem nepričakovano za vedno zapustil.

Pogreb se bo vršil danes, dne 9. avgusta 1932, ob 4. popoldne iz hiše žalosti v Zeleni jami, Prešernova ulica št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Avtobusni podjetniki dravske banovine ga ohranimo v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1932.

10897-a

